

Paleografie

DIGITAL HUMANITIES PENTRU SURSELE FILOSOFICE MEDIEVALE

5. Minuscula gotică textuală

conf. dr. Mihai MAGA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
Masteratul de Filosofie Antică și Medievală

semestrul II, 2020–2021

HME2415/05

<https://www.mihaimaga.ro/dh/>

1 Evoluție

2 Caracteristici

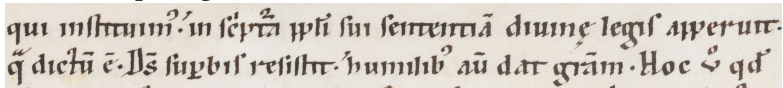
3 Punctuație

4 Exemplu

 Temă pentru acasă

Începând cu secolele XI–XII s-au produs mai multe schimbări în mediul intelectual (creșterea alfabetizării, apariția universităților, cerere mai mare de cărți) care au dus la transformarea scrisului.

- minuscula protogotică

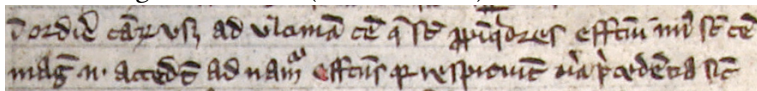
qui instituit² in sc̃pt̃a ip̃i sui sententiã diuine legis aperuit.
q̃ dictũ ē. Ds sup̃bis resistit. humilib² aũ dat grām. Hoc ē qđ

- minuscula gotică textuală
(*littera textualis prescissa/quadrata/rotunda*)

aq̃ reptile anime uiuentis i uolante si² terum.
sub firmamento celi. Creauitq; d̃s cete grandia et

- minuscula gotică cursivă (*littera cursiva*)

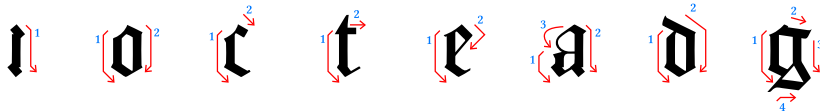

Dozidē cāp̃ vsq; ad uiamē cē q̃ n̄ p̃p̃d̃ozet effatū m̃i s̃c̃e
māg̃ n̄. Accēdē ad n̄am̃ effatū p̃ resp̃onēt n̄a p̃ardēd̃ n̄c̃

- linii frânte
- cârlige pronunțate
- distanțe uniforme între picioare

admot
impu
ainno

Ductus

Din cauza similitudinii trăsăturilor care compun litera, unele litere pot fi confundate:

picioare: **i m n u v** (i m n u v) **minimum unum** (minimum vinum)

umeri: **c e o r t** (c e o r t) **correcto certo recto** (correcto certo recto)

Ortografia se schimbă după reguli ale latinei medievale:

ae/oe ⇒ **e** (celus) ti ⇒ **ci** (tercio) c ⇒ **ch** (archa) mn ⇒ **mpn** (sompnus)

Punctuația medievală diferă într-o anumită măsură de cea modernă. Semne specifice sunt folosite pentru a delimita textul la mai multe niveluri:

- *punctus* ■ • ■ delimitază cele mai mici unități de frază, echivalent cu virgula modernă
- *punctus elevatus* ■ ⁂ ■ delimitază unități mai mari decât *punctus*, ex. propoziții
- *virgula* ■ › ■ delimitază unități sintactice
- *virgula suspensiva* ■ / ■ delimitază unități de sens
- *punctus interrogativus* ■ .^ʹ ■ delimitază o interogație sau exclamație
- *capitulum, paragraphus* ■ † ■ delimitază paragrafe (¶)
- *litterae notabiliores* A ■ B ■ C ■ delimitază unități mari de text, ex. capitole; uneori și acestea au mai multe niveluri, ex. inițiale simple încadrate pentru nivel inferior, inițiale ornate încadrate pentru nivel superior

👉 Setul de semne și folosirea lor diferă în funcție de perioadă și context.

👉 Uneori punctuația are rol sintactic, alteori are funcție analitică, iar uneori marchează respirația.

[illegible]

Vatican, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Borgh. 9, f. 1r (începutul sec. XIV), PROPHYRII *Isagoge*